Europos Parlamentas
2019-2024

Užsienio reikalų komitetas

2023/2042(INI)

14.4.2023

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl ES ir Šveicarijos santykių
(2023/2042(INI))

Užsienio reikalų komitetas

Pranešėjas: Lukas Mandl

Nuomonės referentai (*):
Jörgen Warborn, Tarptautinės prekybos komitetas
Hannes Heide, Kultūros ir švietimo komitetas

(*) Susijusių komitetų procedūra. Darbo tvarkos taisyklių 57 straipsnis

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl ES ir Šveicarijos santykių
(2023/2042(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į 1972 m. gruodžio 31 d. pasirašytą Europos ekonominės bendrijos ir Šveicarijos konfederacijos susitarimą[1];

– atsižvelgdamas į Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl tiesioginio draudimo, išskyrus gyvybės draudimą[2],

– atsižvelgdamas į 2009 m. birželio 25 d. Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl tikrinimų ir formalumų gabenant prekes supaprastinimo ir dėl muitinės įgyvendinamų saugumo priemonių[3],

– atsižvelgdamas į tai, kad 1992 m. Šveicarija atsisakė tapti Europos ekonominės erdvės nare,

– atsižvelgdamas į 2002 m. balandžio 4 d. Tarybos ir Komisijos sprendimą dėl bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje susitarimo, dėl septynių susitarimų sudarymo su Šveicarijos Konfederacija, šie susitarimai vadinami I dvišalių susitarimų rinkiniu[4],

– atsižvelgdamas į 2004 m. pasirašytus devynis papildomus sektorinius susitarimus, vadinamus II dvišalių susitarimų rinkiniu,

– atsižvelgdamas į 2002 m. birželio 1 d. įsigaliojusį susitarimą tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo[5],

– atsižvelgdamas į 2002 m. birželio 1 d. įsigaliojusį susitarimą tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais[6],

– atsižvelgdamas į susitarimą tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl Vyriausybės vykdomų viešųjų pirkimų tam tikrų aspektų[7],

– atsižvelgdamas į Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo[8],

– atsižvelgdamas į nuo 2006 m. galiojantį Šveicarijos Konfederacijos ir Europos policijos

[1] OL L 300 1972 12 31, p. 189.
[2] OL L 205, 1991 7 27, p. 3.
[3] OL L 199 2009 7 31, p. 24.
[4] OL L 114, 2002 4 30.
[5] OL L 114 2002 4 30, p. 369.
[6] OL L 114 2002 4 30, p. 132.
[7] OL L 114 2002 4 30, p. 430.
[8] OL L 114 2002 4 30, p. 6.

biuro susitarimą,

– atsižvelgdamas į 2008 m. lapkričio 26 d. Eurojusto ir Šveicarijos susitarimą,

– atsižvelgdamas į 2014 m. Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl bendradarbiavimo taikant konkurencijos teisės aktus[9],

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos bendradarbiavimo susitarimą dėl Europos palydovinės navigacijos programų[10],

– atsižvelgdamas į 2014 m. birželio 10 d. pasirašytą ir 2016 m. kovo 1 d. Šveicarijos Konfederacijos ratifikuotą Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos prieglobsčio paramos biuro veikloje sąlygų[11],

– atsižvelgdamas į 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojusį ES ir Šveicarijos susitarimą dėl automatinių finansinių sąskaitų informacijos mainų, kuris labai palengvina kovą su mokesčių slėpimu,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl jų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemų susiejimo[12],

– atsižvelgdamas į 2019 m. vasario 19 d. Tarybos išvadas dėl ES santykių su Šveicarijos Konfederacija,

– atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 26 d. Šveicarijos Federalinės Tarybos sprendimą nutraukti derybas dėl ES ir Šveicarijos institucinės struktūros,

– atsižvelgdamas į tai, kad Šveicarijos Federalinė Taryba 2022 m. vasario 23 d. patvirtino savo gaires, skirtas derybų su ES paketui,

– atsižvelgdamas į Šveicarijos sprendimą padidinti savo finansinį įnašą Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūrai (FRONTEX),

– atsižvelgdamas į 2019 m. kovo 26 d. Europos Parlamento rekomendaciją Tarybai, Komisijai ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui dėl Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl institucinės struktūros[13],

– atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento rekomendacijas dėl derybų dėl naujos partnerystės su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste[14],

– atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą

[9] OL L 347, 2014 12 3, p. 3.
[10] OL L 15, 2014 1 20, p. 3.
[11] OL L 65, 2016 3 11, p. 22.
[12] OL L 322, 2017 12 7, p. 3.
[13] OL C 108, 2021 3 26, p. 133.
[14] OL C 362, 2021 9 8, p. 90.

Nr. 1313/2013/ES dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo[15],

– atsižvelgdamas į savo Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Tarptautinės prekybos komiteto ir Kultūros ir švietimo komiteto nuomones,

– atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A9-0000/2023),

A. kadangi ES ir Šveicarija yra artimos panašiai mąstančios sąjungininkės ir svarbios ekonominės partnerės;

B. kadangi ES ir Šveicarija palaiko ilgalaikius santykius, grindžiamus bendromis taikos ir ekonominio klestėjimo vertybėmis ir tikslais;

C. kadangi Šveicarijos Federalinė Taryba pavedė iki 2023 m. birželio mėn. pabaigos parengti pagrindinius duomenis, susijusius su derybų su ES įgaliojimais;

D. kadangi iki šiol ES ir Šveicarija yra sudariusios daugiau kaip 120 dvišalių susitarimų; kadangi daugelį jų reikia skubiai atnaujinti;

E. kadangi Šveicarija nusprendė nutraukti derybas dėl ES ir Šveicarijos institucinės struktūros; kadangi reikia rasti sprendimą dėl būsimų ES ir Šveicarijos santykių;

F. kadangi Šveicarija yra stipriai integruota į ES bendrąją rinką; kadangi bendrojoje rinkoje būtina užtikrinti vienodas sąlygas;

G. kadangi 2023 m. spalio 22 d. Šveicarijoje vyks visuotiniai rinkimai;

Užsienio ir saugumo politika

1. pabrėžia, kad ES yra labai suinteresuota bendradarbiauti su Šveicarija tarptautiniais taikos, saugumo ir gynybos klausimais, visų pirma reaguojant į Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą; palankiai vertina tai, kad Šveicarija prisijungė prie ryšium su tuo priimtų ES sankcijų, taip nukrypdama nuo tradiciškai neutralios savo pozicijos;

2. palankiai vertina tai, kad Šveicarija laikosi artimos ES bendrai užsienio ir saugumo politikai krypties; taip pat palankiai vertina 2021 m. lapkričio mėn. Šveicarijos pranešimą, kad ji dalyvausianti nuolatiniame struktūrizuotame bendradarbiavime (PESCO);

3. palankiai vertina tai, kad Šveicarija siekia glaudesnio bendradarbiavimo su ES ir NATO; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina Šveicarijos dalyvavimą programoje „Partnerystė taikos labui“; primygtinai ragina Šveicariją stiprinti bendradarbiavimą su ES aprūpinimo maistu užtikrinimo ir gynybos srityse;

4. pažymi, kad Šveicarija prisiderina prie ES sankcijų Rusijai atsižvelgdama į kiekvieną konkretų atvejį; ragina Šveicariją atidžiai ir nuosekliai taikyti ribojamąsias priemones ir užkirsti kelią jų apėjimui; ragina Šveicariją aktyviau vykdyti Rusijos turto areštą ir

[15] OL L 347, 2013 12 30, p. 924.

konfiskavimą;

Visuomenė ir geopolitika

5. palankiai vertina 2023 m. kovo 24 d. įvykus kantonų konferencijai pateiktą politinį pareiškimą, kuriame pritariama sutartimis grindžiamiems santykiams su ES, remiantis bendromis vertybėmis; taip pat palankiai vertina Šveicarijos dalyvavimą neoficialiuose Europos politinės bendrijos aukščiausiojo lygio susitikimuose;

6. pripažįsta ES ir Šveicarijos bendradarbiavimą tarptautinės migracijos srityje, įskaitant pabėgėlių srautų valdymą ir perkėlimą; atkreipia dėmesį į didelį tarpvalstybinių darbuotojų, važinėjančių dirbti į ES iš Šveicarijos ir atvirkščiai, skaičių;

7. apgailestauja, kad Šveicarija neįvykdo reikalavimų prisijungti prie ES civilinės saugos mechanizmo; ragina ateityje užmegzti partnerystę su Šveicarija pagal šią sistemą;

Ekonomika ir darbo rinka

8. primena ilgalaikius ES ir Šveicarijos santykius, grindžiamus bendromis taikos ir ekonominės gerovės vertybėmis ir tikslais, taip pat jų ekonomine tarpusavio priklausomybe;

9. yra susirūpinęs dėl to, kad Šveicarija nuosekliai neįgyvendina tam tikrų susitarimų ir vėliau priima teisėkūros priemones ir praktiką, nesuderinamas su šiais susitarimais, visų pirma susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo atveju;

10. pažymi, kad reikia persvarstyti daug dvišalių ES ir Šveicarijos susitarimų, kad jie nenustotų galioti, visų pirma susitarimus dėl geresnių galimybių ES ekonominės veiklos vykdytojams patekti į Šveicarijos rinką, ypač žemės ūkio, maisto ir paslaugų sektoriuose;

11. pažymi, kad labai svarbus veiksmingas ginčų sprendimo mechanizmas, taip pat kaip institucinių klausimų, pvz., susijusių su sanglaudos politikos, sprendimas; pabrėžia, kad bendra ES ir Šveicarijos jurisdikcija yra būtina bendrosios rinkos sąlyga;

12. primygtinai ragina Šveicariją prireikus taikyti atitinkamą ES *acquis*, visų pirma komandiruotų darbuotojų atžvilgiu, ir pritaikyti paramos priemones, taikytinas ES ekonominės veiklos vykdytojams, teikiantiems paslaugas jos teritorijoje; atkreipia dėmesį į Šveicarijos susirūpinimą šiuo klausimu ir į tai, kad buvusios ES šalys kandidatės turėjo panašių susirūpinimų, bet jie nepasitvirtino;

Energetika

13. susirūpinęs pažymi, kad Šveicarija nepritarė ES siekiui išbraukti paramą iškastiniam kurui iš Energetikos chartijos sutarties;

14. pabrėžia, kad tinklo stabilumas ir tiekimo bei tranzito saugumas priklauso nuo glaudaus ES ir Šveicarijos bendradarbiavimo; atkreipia dėmesį į Šveicarijos, Vokietijos ir Prancūzijos elektros tinklų jungtis; tebėra susirūpinęs dėl to, kad neįtraukus Šveicarijos energetikos pramonės kyla sisteminė rizika visam žemyninės Europos sinchroniniam

tinklui;

15. pabrėžia, kad reikia rasti tarpvalstybinės prekybos elektros energija sprendimus, kad ES ir Šveicarija galėtų toliau ir glaudžiai bendradarbiauti;

Moksliniai tyrimai ir plėtra

16. pabrėžia ES ir Šveicarijos bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityje svarbą stiprinant Europos, kaip stiprios veikėjos šioje mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, vaidmenį;

17. pakartoja, koks svarbus ES ir Šveicarijos bendradarbiavimas įgyvendinant tokias ES programas kaip „Europos horizontas“, „Skaitmeninė Europa“, Euratomas, ITER ir „Erasmus+“, ir giria iki šiol pasiektus puikius bendradarbiavimo rezultatus;

18. ragina Komisiją ir Šveicarijos Federalinę Tarybą dėti visas pastangas siekiant užtikrinti, kad Šveicarija vėl prisidėtų prie programos „Europos horizontas“; ragina Šveicarijos Federalinę Tarybą patvirtinti derybų įgaliojimus svarbiausiais struktūriniais klausimais ir duoti aiškų politinį signalą ES;

Institucinė struktūra ir bendradarbiavimas

19. apgailestauja dėl 2021 m. gegužės mėn. Šveicarijos vyriausybės sprendimo nutraukti derybas dėl ES ir Šveicarijos susitarimo dėl institucinės struktūros; apgailestauja dėl bet kokių naratyvų, kad ES veikia prieš Šveicarijos interesus; pabrėžia, kad antra nesėkmė derantis dėl susitarimo dėl ES ir Šveicarijos santykių būtų žalinga tiek ES, tiek Šveicarijai ir galėtų susilpninti jų politinį vaidmenį;

20. pabrėžia, kad abiem šalims labai svarbu palaikyti gerus, stabilius ir abipusiai naudingus santykius, juos modernizuoti ir ryšium tuo tikslu sudaryti susitarimą, kuriuo užtikrinamas stabilumas ir gerovė;

21. yra susirūpinęs dėl to, kad pagrindiniai dvišaliai susitarimai baigia galioti; pažymi, kad modelis, grindžiamas dvišaliais susitarimais, o ne plataus masto pagrindų susitarimu, yra pasenęs; tebėra susirūpinęs dėl Medicinos prietaisų abipusio pripažinimo susitarimo taikymo pabaigos, nes tai reiškia, kad reglamentuojamoje srityje medicinos priemonės nebepripažįstamos Europos Sąjungoje;

22. palankiai vertina Šveicarijos Federalinės Tarybos sprendimą nustatyti derybinį požiūrį ir tai, kad ji pavedė iki 2023 m. birželio mėn. pabaigos parengti pagrindinius duomenis, susijusius su derybų su ES įgaliojimais;

23. tikisi, kad bus paspartinta Komisijos ir Šveicarijos Federalinės Tarybos tiriamųjų derybų pažanga siekiant gauti paaiškinimus ir patikinimus, kurių reikia norint patvirtinti derybų įgaliojimus; ragina abi šalis pasinaudoti šia derybų galimybe bei aptarti galimą naują derybų paketą ir iki dabartinės Europos Komisijos ir Europos Parlamento kadencijos pabaigos pasiekti susitarimą;

°

° °

24. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Šveicarijos Konfederacijos prezidentui, vyriausybei ir parlamentui.